

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תתקמה

ערב שבת קודש

פרשת תצא

י"ג באלול ה'תשע"ב

יוצא לאור עלידי

מכון ליובאוויטש שעליד

צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

י"ג באלול ה'תשע"ב - כ' באלול ה'תשע"ב

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	י"ג באלול	הלכות קרבן פסח פרק ט-י. הלכות חגיגה.. בפרקים אלו. פרק א.	הלי קדוש החדש פרק ד.	מליית קיז. קיט. קיח. מ"ע נג. נב.
ש"ק	י"ד באלול	פרק ב-ג. הלכות בכורות.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק ה.	מ"ע נד. מליית קנו. רכט. מ"ע טז. עט.
א'	ט"ו באלול	פרק ב-ד.	פרק ו.	מליית קמד. קח.
ב'	ט"ז באלול	פרק ה-ז.	פרק ז.	מ"ע עח.
ג'	י"ז באלול	פרק ח. הלכות שגגות.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק ח.	מליית קט. מ"ע סט.
ד'	י"ח באלול	פרק ג-ה.	פרק ט.	מ"ע ע.
ה'	י"ט באלול	פרק ו-ח.	פרק י.	מ"ע ע.
ו'	כ' באלול	פרק ט-יא.	פרק יא.	מ"ע עא.

זמני השבוע*

צאת הכוכבים	שקיעת החמה***	מנחה גדולה	חצות היום והלילה	סוף זמן ק"ש	זריחת החמה	זמן ציצית ותפילין	עלות השחר***		תאריך
							72 ד' לפני הזריחה	120 ד' לפני הזריחה	
7.31	7.06.1	1.13	12.41	9.26	6.22	5.23	5.01	4.09	ו', י"ג באלול
7.29	7.04.8	1.12	12.40	9.26	6.23	5.24	5.02	4.10	ש"ק, י"ד באלול
7.28	7.03.5	1.12	12.40	9.26	6.24	5.25	5.02	4.11	א', ט"ו באלול
7.27	7.02.2	1.12	12.40	9.27	6.24	5.25	5.03	4.12	ב', ט"ז באלול
7.25	7.01.0	1.11	12.40	9.27	6.25	5.26	5.04	4.13	ג', י"ז באלול
7.24	6.59.7	1.11	12.39	9.27	6.25	5.27	5.05	4.14	ד', י"ח באלול
7.23	6.58.4	1.10	12.39	9.27	6.26	5.28	5.05	4.15	ה', י"ט באלול
7.21	6.57.1	1.10	12.38	9.27	6.27	5.28	5.06	4.16	ו', כ' באלול

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"ז בסידורו ('סדר הכנסת שבת') מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"ז שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
תצא	6:28	7:40	6:44	7:42	6:35	7:42	6:46	7:42
תבוא	6:19	7:31	6:35	7:33	6:26	7:33	6:37	7:33

עורך ראשי: מנחם מענדל ברוד • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף יצחק אולידורט

מו"ל: מכון ליובאוויטש שעליד צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

יו"ר: הרב יוסף יצחק הכהן אהרונוב

כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 60840, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il ISSN 0793-7474 אינטרנט:

ה'נכד' הביא לשלמות את עניינו של ה'סבא'

- ח"י אלול מעניק את הכוח שגם התשובה תיעשה בחיות ובשמחה • כיצד יש להבין את דברי אדמו"ר הזקן על מעלתו בתור 'נכד' רוחני לבעל-שם-טוב יותר מנכד גשמי? • תורת חסידות חב"ד מביאה בהשגה ובהתיישבות את העניינים שלמעלה משכל שבתורת הבעל-שם-טוב, ועלידי כן נמשך אור נעלה יותר ועד לגילוי העצמות • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

א. התחלת¹ פרשתנו היא: "כי תצא למלחמה על איביך ונתנו ה' אלקיך בידך ושבת שביו". והעניין בזה ברוחניות:

ב. כאמור לעיל, יום השבת שייך גם לימים שלאחר השבת, השייכים לפרשת השבוע הבא. והנה, בפרשת השבוע הבא, פרשת תבוא, מדובר על דבר עניין הביכורים, ש"לא נתחייבו בביכורים עד שכבשו את הארץ וחלקוה"⁵, דהיינו שדווקא כיבוש וחלוקת ארץ ז' עממים הביא לחיוב ביכורים.⁶

הן אמת, שהכוונה אינה לשבור אותם, אלא לבררם; אבל אף-על-פי-כן הרי זה מלחמה, כיון שהם אינם מניחים שיכבדו, ויתירה מזו – זוהי מלחמה קשה, כיון שהנפש הבהמית "אקדימא טענתיה"³.

על כך נאמר: "כי תצא למלחמה". יש צורך רק לצאת למלחמה, ואזי מובטח אתה ש"ונתנו ה' אלקיך בידך", שאתה תכבוש אותו ולא ח"ו להיפך, ויתירה מזו, שיתוסף לך תוספת – "ושבת

סעיף זה הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר (באדיש), ונדפס בלקו"ש ח"ב ע' 384. במהדורא זו ניתוספו עוד איזה ציוני מ"מ ע"י המו"ל.

(2) פרשתנו לה, ב. זח"א קעט, איב. וראה סה"מ תש"ט ע' 228.

4) משלי יד, ד. וראה לקו"ת האיזינו עה, ב. ובכ"מ. 5) פרש"י ר"פ תבוא. 6) דובר קצת במעלת ענין הביכורים, וחסר (המו"ל). 7) שיחת ח"י אלול תש"ה בתחלתה (סה"ש תש"ה ע' 122). וראה שיחת ש"פ תבוא, ח"י אלול דאשתקד בתחלתה (תורת

* * *

ג. בשבוע הבא-עלינו לטובה חל ח"י אלול. והנה, ענינו של ח"י אלול הוא – כפירוש כ"ק מו"ח אדמו"ר⁷ – שהוא מכניס חיות באלול.

(1) סעיף זה הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר (באדיש), ונדפס בלקו"ש ח"ב ע' 384. במהדורא זו ניתוספו עוד איזה ציוני מ"מ ע"י המו"ל. (2) פרשתנו לה, ב. זח"א קעט, איב. וראה סה"מ תש"ט ע' 228.

והעניין בזה:

ידוע⁸ החילוק בין עצבות למרירות, ש"הרחיקו מדת העצבות במאד חכמי האמת",⁹ כיון שעצבות היא כמו מיתה ("טויטקייט"), ללא חיות, מה שאין כן מרירות היא דבר רצוי, כיון שהיא מתוך חיות. ומטעם זה גם עבודת התשובה דחודש אלול (שעניינה מרירות) צריכה להיות בחיות ובשמחה.

וזהו ענינו של ח"י אלול – נתינת כוח כדי שעבודת התשובה תהיה בחיות ובשמחה.

ובנתינת כוח זו ישנם שני פרטים – בהתאם לב' העניינים בח"י אלול, שהוא יום הולדת הבעל-שם טוב וכ"ק אדמו"ר הזקן. וכידוע¹⁰, שהבעל-שם טוב אמר מה שצריך להיות, ואדמו"ר הזקן הראה את הדרך איך להביא לכך שכן יהיה.

ייתן השם יתברך שתהיה התעוררות תשובה אמיתית, ובשמחה.

[כ"ק אדמו"ר ציוה לנגן "צמאה לך נפשי", "עסן עסט זיך", "אבינו מלכנו"].

* * *

ד. ח"י¹¹ אלול הוא יום הולדת של מורנו הבעש"ט (בשנת נח"ת) ושל כ"ק רבינו הזקן (בשנת קה"ת).

ידוע¹² שרבינו הזקן היה קורא לבעל-שם טוב "זיידע" (סבא). – כפשוטו היה זה בגלל שרבינו הזקן היה תלמיד תלמידו של הבעל-שם טוב, ואמרו חז"ל¹³: "כל המלמד בן חבירו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו".

אבל במאמר חז"ל נאמר "כאילו ילדו", בכ"ף

מנחם – התוועדויות ח"ט ע' 155 ואילך).

(8) ראה תניא פל"א.

(9) תניא אגה"ק סי"א (קטז, ב).

(10) אגרות קודש אדמו"ר מוהרי"צ ח"ב ע' שסה. סה"מ תש"ח ע' 292. וראה גם תורת מנחם – התוועדויות ח"ז ע' 192. וש"נ.

(11) שיחה זו הוגהה ע"י כ"ק אדמו"ר (באידיש), ונדפסה בלקו"ש ח"ד ע' 1136 ואילך. במהדורה זו ניתוספו ע"י המו"ל עוד איזה ציוני מ"מ, וכמה פרטים מהנחה בלתי מוגהה.

(12) "התמים" ח"ב ע' נו (נדפס באג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ב ע' שסב. ח"ג ע' שעג – נעתק ב) "היום יום" כז אייר. וגם בני רבינו הזקן היו רגילים לקרוא את המגיד בשם "זיידע" ואת הבעש"ט "עלטער זיידע" (לקו"ר ח"א מא, ב).

(13) סנהדרין יט, ב.

הדמיון, ולא שאכן ילדו. וכן מבואר בחסידות¹⁴, שכל השפעה של שכל היא רק הארה מהמשפיע, ולא המשכה מהעצם שלו כמו בהולדה, ולכן הרי זה רק "כאילו ילדו".

ואילו רבינו הזקן קרא לבעל-שם טוב "סבא", ללא כ"ף הדמיון, ויתירה מזה: ידוע¹⁵ מה שאמר אודות ר' ברוך ממזיבוז, שהיה נכדו של הבעל-שם טוב (והיותו נכד היה על-ידי בת, ויש מעלה מסוימת בכך בתו לגבי בן בנו¹⁶), שהוא – ר' ברוך – נכדו של הבעל-שם טוב בגשמיות, ואילו אני – אמר רבינו הזקן על עצמו – הנני נכד ברוחניות, ואמר זאת למעליותא.

והיינו, שרבינו הזקן "לקח" את הפנימיות של הבעל-שם טוב: לא רק השפעת השכל שהיא הארה, אלא אפילו פנימיות זו שאינה נמשכת בהשפעה עצמית של הולדה.

והביאור בזה בקצרה:

"הצדיקים דומים לבוראם"¹⁷. על דרך שהקב"ה אומר "אנא נפשי כתבית יהבית"¹⁸, שהכניס את עצמותו בתורה – כן הוא גם בצדיקים, שמכניסים

14) לקו"ת שה"ש לט, ד. ד"ה זאת חוקת התורה תרס"ו (המשך תרס"ו ע' קעג ואילך).

15) "התמים" שם.

16) ראה "התמים" ח"ג ע' כג. "היום יום" כח אייר (מאג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ד ע' תקד ואילך. וראה "רשימות" חוברת קעה ע' 6 ואילך. וש"נ) [*לאחרי הסתלקות אדמו"ר האמצעי – בשנת תקפ"ח, שאמרו חסידים שסימנה "הפ"ח נשבר" – רצו החסידים שהצמח צדק יקבל את הנשיאות, ולא רצה, וטען שישנו בן,].

– כוונתו היתה לר' חיים אברהם, בנו של אדמו"ר הזקן, או לר' נחום בנו של אדמו"ר האמצעי –

עד שלקראת חג השבועות תקצ"א פנה א' החסידים להצמח צדק ואמר שיש לו ראי' מפורשת אשר רק לו יאתה הנשיאות, וענה הצמח צדק: עם מאמר חז"ל אסור לשחק... אמור מה בפ"ך ונשמע. ואמר החסיד הנ"ל: כתיב (תזריע יב, ב) "אשה כי תזריע וילדה זכר", ואמרו חז"ל (ברכות ס, א. וש"נ) "איש מזריע תחילה יולדת נקבה (זו אמו של הצמח צדק), אשה מזריע תחילה יולדת זכר" (זה הצמח צדק). – ואז הסכים הצמח צדק לקבל את הנשיאות, ולבש בגדים מיוחדים (בגדי לבן שהיו בירושה מרבינו הזקן) ואמר חסידות.

ומזה מובן שיש מעלה בכך בתו דוקא (מהנחה בלתי מוגהה).

17) רות רבה פ"ד, ג. וראה ב"ר פס"ז, ח. במדב"ר פ"י, ה. אסת"ר פ"ו, ב.

18) שבת קה, א וכגרסת הע"י.

שם טוב, כנ"ל, ב) הוא משלים את הבעל-שם טוב: הכוונה של תורת הבעל-שם טוב נשלמת על-ידי תורת חסידות חב"ד. חסידות חב"ד פועלת עילוי גם בחג"ת ונהי"ם, וכמבואר במקום אחר²⁵ החידוש של חסידות חב"ד, שאפילו אנשים פשוטים שאינם שייכים לכאורה להבנה והשגה, יכולים גם הם להתעלות על-ידי חסידות חב"ד, יותר אפילו מאשר על-ידי תורת החסידות הכללית. מלבד זה שרבינו הזקן ונשיאי חב"ד שלאחריו, גילו, המשיכו-הורידו והלבישו תורת הבעל-שם טוב בשכל דקדושה, עד שכל אחד ואחד יוכל

את העצמות שלהם בתורה. בתורת החסידות הכניס הבעל-שם טוב את העצם שלו, גם מה שלא נמשך אפילו להבן. וכיון שרבינו הזקן לקח את הפנימיות של תורת הבעל-שם טוב¹⁹ – לקח על-ידי זה את הפנימיות והעצמיות של הבעל-שם טוב²⁰, ולכן הוא הנכד האמיתי.

ועד שהייחוד פנימי ועצמי²¹ של רבינו הזקן עם הבעל-שם טוב התבטא גם בלידתם בגוף הגשמי – והרי גוף קשור עם עצמות²² – שיום הולדת של שניהם הוא באותו יום: ח"י אלול.

כדי להמשיך-להוריד בשכל תורת הבעל-שם טוב שלמעלה משכל, יש צורך בכוח עמוק ביותר, ועל-ידי זה נמשך אור נעלה יותר, שמביא שלימות

להבין אפילו בשכל אנושי, הנה נוסף לזה, פעלו על-ידי זה גם שלימות בתורת הבעל-שם טוב, כי בכדי להמשיך-להוריד בשכל תורת הבעל-שם טוב שלמעלה משכל, יש צורך בכוח עמוק ביותר ("גאָר אַ טיפּערן כח"), ועל-ידי זה נמשך אור נעלה יותר, שמביא שלימות.

1. ע"פ הנ"ל יובן מה שכתב הצמח צדק²⁶ אודות רבינו הזקן: "גם מזקיני נ"ע שמענו עתידות קולע אל השערה". ולכאורה אינו מובן: וכי כוונת הצמח צדק²⁷ לשבח את רבינו הזקן בעניינים חיצוניים, עניינים של מופתים²⁸? וכי זהו השבח של רבינו

ה. היחס של סבא ונכד הוא בשתיים: הנכד מקבל מהסבא, והוא משלים את הסבא. וכמאמר רז"ל על פסוק²³ "לא ימוש גו' זרע זרעך גו' תורה מחזרת על אכסניא שלה", ונאמר "עטרת זקנים בני בנים"²⁴.

וכיון שרבינו הזקן מייחס את עצמו כנכד של הבעל-שם טוב, הרי מובן, שאצלו ישנם ב' העניינים: א) הוא לקח את העצמות של הבעל-

19) כידוע שאמר הרב מבארדיטשוב: מיר האָבן אַלע גיגעסען פון איין שיסל, און דער ליטוואַק האָט צוגינומען די ווערכושקע (חלק העליון) (תורת שלום ע' 47). וראה גם מכתב כ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע ל"ט כסלו תרס"ב (פאקסימיליא מהמכתב – בקונטרס ומעין ע' 17 (נעתק ב"היום יום" בתחלתו): והיא היא תורת הבעש"ט ז"ל (נכתב בשחת י"ט כסלו תש"כ, נדפסה בלקו"ש ח"ד ע' 1252).

20) וכן מובן גם מענין הספירות (שידוע (סה"מ תש"ט ע' 76) שהבעש"ט הוא בחי' עתיק, ואדמו"ר הזקן בחי' אבא) דפנימיות אבא פנימיות עתיק (משיחת חג הסוכות תש"כ).

21) בהוספה על ה"יחוד נפלא" שנעשה ע"י ענין השכל, ובפרט בלימוד התורה, ובפרט בפנימיות התורה שכולה פנים (ראה תניא קו"א קס, סע"ב ואילך). ובפרט אצל צדיקים שדומים לבוראם (מהנחה בלתי מוגה).

22) ראה תורת שלום ע' 12 וע' 120.

23) ישעי' נט, כא. ב"מ פה, א.

24) משלי יז, ו. אבות פ"ו, ט. ב"ר רפס"ג.

25) ראה שיחת ח"י אלול תשי"א ס"ב (תר"מ ח"ג ע' 301). וש"נ. 26) דרך אמונה מצות עדות סה, א. 27) והגע עצמך:

ענינו של הצמח צדק הי' באופן שכולו תורה, והרי לגבי התורה כל שאר הענינים הם באין ערוך [* בענין זה נזכר גם מאמר הירושלמי שהובא בתשובותיו של הצמח צדק]. וא"כ, כיון שהצמח צדק משבח את רבינו הזקן בענין של אמירת עתידות, ולא עוד אלא שמביא ענין זה במאמר דא"ח – הרי בודאי שזהו ענין חשוב ועיקרי שעל-ידו ניתוסף בתורה, ובפנימיות התורה, שזוה"ע הקשור עם ביאת המשיח, וכללות הכוונה דדירה בתחתונים! (מהנחה בלתי מוגה).

28) ראה רמב"ם הל' סיוה"ת רפ"ח: משה רבינו לא האמינו בו

אך הפירוש בזה הוא:

עניין זה בא בהמשך למה שכתב שם לפני זה: "שהוא (הבעל-שם-טוב) ותלמידו הרב המגיד (ממעזריטש) נ"ע היו רואים מסוף העולם ועד סופו ממש בעין ראייה . . . והיינו עלידי שהיה גלוי לפניהם אור שנברא ביום ראשון (דהבריאה) שהשם יתברך גזזו בתורה³⁰;

ועל זה אומר הצמח-צדק: "גם מזקיני נ"ע שמענו עתידות כו', ומהלשון "גם" מוכח שה"עתידות" של רבינו הזקן הם אותו עניין שנאמר לפני זה בנוגע לבעל-שם-טוב והרב המגיד: התגלות ה"אור שנברא ביום ראשון", אלא שאצל רבינו הזקן היה זה באופן של "קולע אל השערה".

"אור שנברא ביום ראשון" הוא האור שלמעלה מהשתלשלות³¹, ולמעלה מזה - האור שקודם³²

ישראל מפני האותות שעשה שהמאמין ע"פ האותות יש בלבו דופי כו'. וראה גם "התמים" ח"ב ע' סד (אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ב ע' שעה): בעיני גדולי חסידי חב"ד המופתים הם כעין פגיעה בכבוד החסידות, קטנות ושפלות, ואין משים לב לזה (ראה גם תר"מ ח"ג ע' 99. וש"נ).

29) ואדרבה, ממעלתו של רבינו הזקן שהוא אור עצמי, שאור עצמי אין זקוק למופתים (תורת שלום ע' 167). - ויש לבאר שהוא ע"ד החילוק שמשם רבינו "עומד על עמדו שלם" בשעת הנבואה ולא כשארי הנביאים שהיו יראים ונבהלים ומתמוגגין (הל' יסוה"ת פ"ז, ה"ו). ועד"ז הוא גם בנוגע לאדמו"ר הזקן שלא הוצרך למופתים - שינוי הטבע, בחי' הפשטה מהעולם [* ועד"ז בענין הנבואה - שבעת התגלות הנבואה צריך הנביא להיות בהפשטה הגשמיות, שזוהו גם ענין הפשטת הלבושים בעת הנבואה, כמ"ש (שמואליא יט, כד) "ויפשט גם הוא בגדיו ויתנבא" (ראה סה"מ תש"י ע' 118. ועוד). - מהנחה בלתי מוגה], כי כל המדריגות היותר נעלות האירו אצלו בהתיישבות (ראה לקו"ש ח"ד ע' 1120). וראה בד"ה פדה בשלום תרפ"ה בסופו (סה"מ תרפ"ה ע' פח): המופתים הם שינויי הטבע, וכוונה העצמית שהטבע ממש יהי' אלקות . . . וזה בא ע"י רבינו בהתלבשות בהשגה דוקא.

30) ראה ב"ר פ"ג, ו (וכ"ה בירושלמי ברכות פ"ח, ו) - ושם הוא לצדיקים לע"ל. אבל במדרש רות בזהר חדש פה, א איתא שהוא בתורה (עיי' ג"כ זח"א רסד, א. זח"ב קמט, א). לקו"ת במדבר יח, ד. ובגדל מתנה אפרים פ' בראשית בשם הבעש"ט באריכות.

31) ראה תו"א מד, ג ובד"ה והי' אור (לקו"ת פ' צו).
32) כידוע שהאור שלאחרי הצמצום יש בו התחלקות מעלה ומטה וכו', ואינו בכל מקום בשוה, ודוקא האור שקודם

הצמצום³³, ושם גופא - האור שלגלות עצמות³⁴. הגם שבפני הבעל-שם-טוב והמגיד האיר אור זה גם בנוגע גשמיות העולם³⁵, שלכן ראו בראיה ממש³⁶ - הרי אצל רבינו הזקן היתוסף³⁷ שהאור היה מאיר בהתיישבות³⁸, "קולע אל השערה". ובכדי שאור שלמעלה מהשתלשלות יוכל להיות בעולם בהתיישבות - אין זה מצד האור, אלא מצד העצמות, שהוא נושא כל הפכים³⁹.

הצמצום הוא בכל מקום בשוה - שזוהו "שהיו רואים מסוף העולם עד סופו", בכל מקום בשוה.

והיינו, שמצד אור זה בטלים הגבלות המקום, שזוהו שמצינו (ראה כתר שם טוב (הוצאת תשנ"ט) בהוספות סימן שלח ואילך. וש"נ) שהיו רואים בגשמיות מה שנעשה בריחוק מקום כאילו היו נמצאים בקירוב מקום (מהנחה בלתי מוגה).

33) מאמר דפ' נח עת"ר (סה"מ עת"ר ע' מה ואילך).
34) ד"ה נחמו תערי"ב בסופו (המשך תערי"ב ח"א ע' פד).

35) וזהו הטעם ששואלים אצל רבותינו נשיאנו עצות גם בנוגע לענינים גשמיים (ראה תו"מ ח"ט ס"ע 127 ואילך. וש"נ) - מהנחה בלתי מוגה.

36) ולא נבואה (ד"ה והוא עומד תרס"ג ע' 10 (סה"מ תרס"ג ע' נח)). וראה גם ד"ה ושבתה תרס"ו (המשך תרס"ו ס"ע רכו ואילך).

37) אין בזה סתירה לפי הפשוט דתיבת "גם" (שזוהו הוספה על העיקר הקודם) - ע"פ המבואר בכ"מ שההמשכה בשכל, ה"ז התלבשות בשכל ואין האור מאיר כ"כ וכו'. ובפרט "לאחר פטרבורג". וראה ג"כ שיחת יט כסלו תרס"ח (בסה"ש תורת שלום (ס"ע 112 ואילך)).

38) ועד"ה המבואר (ראה גם שיחת ש"פ ראה ס"י"ב (לעיל ע' 228). וש"נ). במ"ש "ויעש כן אהרן גו'", "להגיד שבחו של אהרן שלא שינה" (בהעלות ח, ג ובפרש"י. וראה ס"פ צו ובפרש"י) - שהחידוש בזה הוא שעבודתו היתה באופן של התיישבות (מהנחה בלתי מוגה).

39) "התגלות הבעש"ט הי' שיהי' התגלות פנימיות התורה והי' התגלות שלא בבחי' התלבשות, והראי' דגם תלמידו הרב המגיד ממעזריטש אשר פי' שנים ברוחו בדוגמת אלי' ואלישע הנה גם הוא קודם אמירת דא"ח הי' אומר שמעו סודות התורה ולא הי' העולם יכול לקבל זאת והגם שזוהו מדריגה גבוה ונעלה במאד ומכל מקום אין זה עדיין התגלות עצם פנימיות התורה ובא עלידי רבינו בהתלבשות בהשגה שבזה נמשך עצם פנימיות התורה" (ד"ה פדה בשלום תרפ"ה (סה"מ תרפ"ה ריש ע' עט), בשם אביו כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע, יט כסלו עטר"ת (נדפס בסוף סה"מ עטר"ת (קה"ת, תשמ"ח) ע' תרעג)). - וענין גילוי הבעש"ט והה"מ היו הכנה לגילוי עצם פנימיות התורה שנתגלה עלידי רבינו הזקן - בדוגמת עבודת האבות (ריחות) שהיו הכנה לגילוי

וכל זה הכניס רבינו הזקן בחסידות חב"ד: על ידי לימוד החסידות "לוקחים" את העניינים היותר נעלים, עד ל"אור הגנוז" ולמעלה מזה, ובא בשכל של נפש האלוקית - באופן של התיישבות אור בכלי - ועד להבנת שכל של הנפש הבהמית, ועד שיהיה "ונגלה כבוד הוי' וראו כל בשר" אפילו, כביאת משיח צדקנו, בקרוב ממש.

(קטעים מהתוועדות ש"ק פרשת תצא ה'תשי"ד ופרשת תבוא, ח"י אלול ה'תשי"ז. תורת מנחם כרכים יב עמ' 206-207: כ עמ' 243-248 - בלתי מוגה)

רבינו "עד הים האחרון", "עד הים האחרון" (מהנחה בלתי מוגה).

וכן יהיה גם לעתיד לבוא, כשתושלם הכוונה עליונה של דירה בתחתונים - דירה לעצמותו, שמצד עצמות יתחברו שני ההפכים של גשמיות ורוחניות, שיהיה "ונגלה כבוד הוי' וראו כל בשר"⁴⁰, שהבשר הגשמי יראה אלקות, ועניין זה יהיה אצלו בהתיישבות.

ויש לומר, שזהו הפירוש הפנימי בדברי הצמח צדק "גם מזקיני נ"ע שמענו עתידות": בתיבת "עתידות" מרמז גם על הגילויים שלעתיד⁴¹.

העצמות דמתן תורה (משיחות כ"ק אדמו"ר (מוהרי"צ) נ"ע ליל ש"ק פ' תשא שנת תפר"ח - סה"ש תרפ"ח ע' 18 ואילך).
(40) ישעי' מ, ה.
(41) וע"ד מ"ש (ברכה לד, ב ובפרש"י) שהקב"ה הראה למשה

מינוי ל'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות'

ישירות הביתה באמצעות הדואר

מינוי לשנה: 276 ש"ח (ב-4 תשלומים)

מינוי לחצי שנה: 140 ש"ח (ב-2 תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:

'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר-חב"ד 60840.

כמוכן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 072-2770130

להביא לגילוי המשיח בפשטות

להפוך את ה'חרפו' ולברר את ה'רפ'ח'

מבואר בשיחה הידועה של כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע לתלמידי תומכי תמימים, שתלמידי הישיבה הם "חיילי בית דוד" שמנצחים את המעמד ומצב ד"חרפו עקבות משיחך", ופועלים ביאת המשיח באופן ד"אמן ואמן", כלשון הכתוב בסיום וחותם מזמור פ"ט בתהלים. ויש להוסיף בדיוק הלשון "חרפו (עקבות משיחך)" – שבזה מרומז שמשנים ומהפכים את העניין הבלתי-רצוי לעניין של חריפות למעליותא, חריפות בתורה.

ועוד זאת, שבלשון "חרפו" נרמזת גם כללות העבודה דבירור וזיכוך העולם – על-פי המבואר בחסידות (מספרי קבלה) שכללות העניין דמעשינו ועבודתינו הוא בירור רפ"ח ניצוצין שנפלו למטה, אשר על-ידי הבירור מתעלים הניצוצין למעמד ומצב נעלה יותר מכפי שהיו קודם הנפילה (שבגללה הוצרך להיות הבירור).

ובגמר כל הבירורים מתגלה אורו של משיח – כמרומז במה שכתוב "ורוח אלקים מרחפת על פני המים" (ששורש תיבת "מרחפת" הם האותיות ר' ח' פ', שרומזות על רפ"ח ניצוצין), ואיתא במדרש "זה רוחו (אורו) של מלך המשיח".

ועניין זה נעשה במיוחד על-ידי לימוד פנימיות התורה – שלימוד זה הוא החידוש בשיבת תומכי תמימים:

גילוי פנימיות התורה הוא עניין גילוי המשיח ברוחניות, כידוע דברי הצמח-צדק בזה. אלא שאדמו"ר מהר"ש אמר לו על זה, שרוצים שיהיה גילוי משיח בפשטות, ועל-ידי זה פעל את הדבר כו' – שתיכף ומיד הותחל גם עניין זה באופן אמירת התורה של הצמח-צדק בכלל.

(משיחת ט"ו אלול ה'תנש"א, התוועדויות תנש"א כרך ד, עמ' 242, בלתי מוגה)

מזמן כבר נתבטלו המנגדים לגאולה

גם במעמד ומצב שיש מנגדים ("אויבך"), אין לו ליהודי לחשוב (ועל אחת כמה וכמה להתפעל) מהמנגדים, כיוון שמציאותו היא "על אויבך", למעלה מ"אויבך" [...].

כל בני-ישראל, אנשים נשים וטף, הם "בנים" לאבינו שבשמים, בנים הסמוכים על שולחן אביהם (כמובן ממה שכתוב בנוסח ברכת המזון), ומצינו בהלכה בנוגע לכמה עניינים שמציאותם של הסמוכים על השולחן "נבלעת" במציאותו של בעל הבית, אבינו שבשמים, ולא עוד, אלא, שכל אחד ואחד מהם הוא כמו בנו יחידו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, ולכן, אין לו עסק ושייכות עם עניינים אחרים מלבד אביו שבשמים, ועל אחת כמה וכמה שאין לו שייכות כלל עם "אויבך".

ובפרט שבנוגע לעניין הגאולה נתבטלו כבר מזמן כל המנגדים, המניעות והעיכובים, שהרי "כלו כל הקיצין", וכדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו שכבר סיימו כל ענייני העבודה, אפילו צחצוח הכפתורים, ועומדים מוכנים ("עמדו הכן כולכם") לקבל פני משיח צדקנו.

ומה שכתוב "כי תצא למלחמה" – הפירוש בזה הוא מלחמתה של תורה. ויש לומר ש"מלחמה" הוא גם כמו "מלחמה", מלשון לחם, כידוע שהתורה נקראת לחם, ועל-ידי נעשה גוף בריא ונשמה בריאה.

(התוועדויות ה'תשמ"ט כרך ד, עמ' 255-256)

אלול חסידי

מהילדים ביקש הרבי לתת פרוטה אחת בכל יום מאלול עד אחרי הושענא רבה • יחד עם המרירות באמת מעצם העובדה שהמלך בא אליו לשדה יש להיות בשמחה, וזה כבודו של המלך! • הסיבה לאמירת "לדוד ה' אורי" פעמיים ביום, ומדוע לא אומרים "ג מדות באלול • ועל ה'מנהג טוב' לבקר באלול את חיילי צה"ל, לתקיעת שופר ו'מבצע תפילין'

לחסידים בדבר ההנהגה של חסידים בחודש אלול, והימים הרי הם ימי המוסר וכו', מה מקום לקיום התוועדויות והנהגה של שמחה? והביאור בזה: "אני לדודי", כשיהודי יודע שבחודש אלול המלך בשדה, והוא יורד ומגיע אליו כפי שהוא נמצא בשדה, הרי הדבר מעורר אצלו שמחה; והדבר איננו בסתירה לכבוד המלך כו' כי אם אדרבה: אם לפני המלך הוא נמצא במצב של דיכדוך ובמרה שחורה כו', הרי זהו ענין של היפך כבוד המלך; נדרש אמנם ענין המרירות ובאמיתיות על כל הענינים שהם היפך [רצון] המלך; ברם צער הגוף – של משכא דחויא [=עור הנחש] – אינו צריך לבלבל לשמחת הנפש וכמבואר בספר התניא, ולכן צריכים להיות בד בבד יראה ביחד עם אהבה, ואהבה היא ההיפך מכיוון וצמצומים.

על-פי שניים עדים

למה אומרים "לדוד ה' אורי" פעמיים ביום? – עניין זה הזכיר הרבי בהתוועדות שבת קודש פרשת תבוא תש"ל (שיחות-קודש תש"ל כרך ב, עמ' 498):

במנהג ישראל שאומרים המזמור לדוד ה' אורי וישעי פעמיים בכל יום: בשחרית ומנחה או (לפי מנהג נוסף) בערבית (כפי המנהגים השונים בזה),

הוספה מיוחדת בצדקה

"מנהג ישראל להוסיף בחודש אלול בגמילות חסדים ובצדקה, ובכלל – אהבת ישראל" – אמר הרבי בהתוועדות ש"פ ראה תש"נ (התוועדויות תש"נ כרך ד, עמ' 178).

בשנת תשמ"ב (התוועדויות תשמ"ב כרך ד' עמ' 2146) ביקש הרבי מילדי ישראל "צבאות השם":

ומן הראוי שכל-אחד-ואחד מכם יחליט – בלי נדר – שבכל יום ויום מימי חודש אלול וחודש תשרי, עד לאחרי "הושענא רבה" – יתן (לכל הפחות) פרוטה לצדקה ("סענט" או מטבע וכיוצא בזה – בכל מדינה לפי ענינה).

ומובן ופשוט – שנתנית הצדקה היא רק בימי החול, ולא בשבתות וימים טובים, ראש-השנה ויום-הכיפורים.. ולפעול זאת גם על החברים והחברות שלכם.

התוועדויות ושמחה בימי אלול

בשיחת שבת פרשת נצבים תשל"ד (שיחות-קודש תשל"ד כרך ב, עמ' 467) אמר הרבי ה' השאר:

וזוהי ההסברה על שיש כאלה שיש להם טענות

(ובכך סבור הוא לצאת ידי חובתו) אלא נדרשת עבודת התפילה והתשובה, והדבר קשור בגילוי של "גמילות הרחמים, ועל-דרך זה נדרש לימוד התורה (על-ידי "גמילות שהתורה נדרשת בהן), בפרט על-פי המבואר באגרת-התשובה (פרק ט) שעניין "תשובה עילאה" נפעל על-ידי לימוד התורה שכן על-ידי זה נהיה הענין של "אתדבקות רוחא ברוחא" "השכל בשכלו וחכמתו יתברך", וכמבואר בכמה מקומות הקשר בין לימוד התורה וענין התשובה -

כאן הדגיש הרבי: "שאינן כאן המקום להאריך בזה, מכיון שזו סוגיה עמוקה, וענין בפני עצמו"...

והמשיך:

וזהו אפוא הוראה ברורה בנוגע לפועל, שבד בבד עם ההבטחה שנמצאים בשדה עם המלך והמלך "מקבל את כולם בסבר פנים יפות" (מבלי הבט על מעמדו ומצבו של איש השדה) ונוטל את בקשותיו של כל אחד מהפונים אליו וממלאם בסבר פנים יפות - נדרשת עבודה בכל הענינים הקשורים בחודש אלול.

ברוח דברים אלו כותב הרבי גם בח"י אלול תש"כ (אגרות-קודש כרך יט, עמ' תל"ב):

במענה למכתבו מו' לחדש אלול, חדש הרחמים, בו כותב אודות סדר בימי הרחמים האלו.

והנה אף כי בדברי רבנו הזקן המלך בשדה ומקבל את כולם בסבר פנים יפות וכו' (לקוטי תורה פרשת ראה, דיבור המתחיל אני לדודי), מובן וגם פשוט שצריך להרבות בעניני תפילה ותורה ומצוות, וכסדר הכתוב אני לדודי (בתחלה) ודודי לי, ראשי תיבות אלול,

וכמבואר בספרי קבלה מוסר וחסידות, והסדר בזה בכלל וכמובא באחרונים, שמרבים בתפילה ובתחנונים בערך שאר השנה... וכן בלימוד התורה, מרבים בחלק השייך לעבודת השם יתברך ולהדר בקיום מצוותיה, ובספרי חב"ד הרי מיוחד לזה: אגרת התשובה (חלק ג' מספר התניא) דרך החיים (לבנו אדמו"ר האמצעי) וכו'.

ויהי רצון שיעשה בכל האמור, יעשה לשון מעשין על הצדקה, כפייה יותר מרגילות, ויותר מאשר שכלו מורה לו, והרי נצטוונו בטל רצונך מפני רצונו וכו'.

בברכה לתלמוד תורה ביראת שמים ולכתיבה וחתימה טובה

הנה בפעם השנייה שאומרים מזמור זה מיתוסף יותר; כלומר, למרות שכבר בשחרית הוא (המתפלל) אחז בדרגא של "ה' מעוז חיי", הנה בהגיע תפילת מנחה והוא אומר מזמור זה שוב הרי גם הענין ד"לדוד ה' אורי" הוא בדרגה גבוה יותר.

אמירת המזמור פעמיים באה לבטא ענין של עדות, בהתאם למבואר בענין אמירת קריאת-שמע "פעמים בכל יום" שהענין רבתי והדלי"ת רבתי הרי הוא ענין "עד", ואמירתו פעמיים מהווה ב' עדויות (ומעין זה מבואר בענין אמירת "ויכולו" בליל שבת-קודש פעמיים - כדי שיהיו שתי עדויות).

וכך גם בענין אמירת "לדוד ה' אורי ושעני" על-ידי אמירתו ב' פעמים מתהווה ענין עדות, אשר שני עדים משנים המציאות... וכאשר ישנן אותן שתי עבודות הרי מענין "ומצאתי להם עד" מגיעים ל"מצאתי דוד עבדי", שזהו ענין הגאולה הבאה בהיסח הדעת, שאז מגיעים אכן למצב של "ממי אירא וממי אפחד".

במחשבה תחילה

ומדוע אין אומרים "גמילות הרחמים באלול? - ביאר הרבי בשבת פרשת ראה תשל"ל (שיחות-קודש תשל"ל כרך ב):

בחודש אלול מאירים "גמילות הרחמים, אף-על-פי שמנהגנו שאין אומרים את "גמילות הרחמים - הרי הענין ברוחניות קיים, ואין זה אלא שבדיבור אין אומרים זאת, משום שזהו דבר שנמשך באתערותא-דלעילא שאינו תלוי בעבודת האדם; ומטעם זה מבאר אדמו"ר הזקן בדרושי אלול שבספר 'לקוטי תורה' את ענין המשכת "גמילות הרחמים שבחודש אלול, שכן, למרות שאין אומרים זאת, הרי (ברוחניות) הענין קיים.

העבודה היא העיקר

עד כמה נדרש באלול לעסוק בעבודת התפילה, תשובה ולימוד התורה, למדים מדברי הרבי בשנת תשל"ח (שיחות-קודש תשל"ח כרך ג, עמ' 333) כדלהלן:

אין די בכך שהוא נמצא בשדה יחד עם המלך

בחרה להגן על הדרים בארץ אשר גו' עיני ה' אלקיך
בה מרשית השנה ועד אחרית שנה (עקב יא, יב), והם
מגינים בגופם ממש (מבלי לקבל כבוד או שכר הגון
כו') – ובוד בבד עם שמיעת השופר מעוררים אותם
לנהוג בהתאם לרצון המלך, שעל־ידי־זה היא ההכנה
המתאימה לתמליכוני עליכם בראש השנה,

ואם יש מקום או קבוצה שעדיין לא ביקרום עד
עתה – בוודאי ישתדלו ובשמחה וטוב לבב לבקר
ולתקוע שם בשופר, ביחד עם הנחת תפילין והפצת
ענייני יהדות תורה ומצוותיה באופן דמוסיף והולך
ואור...

[אגב, מקבל מכתב זה משמש כיום אחד
האישים הרוחניים הבולטים בישיבה ליטאית
חשובה].

מנהג טוב בארץ הקודש

בח"י אלול תשל"ו (שיחות קודש תשל"ו כרך ב,
עמ' 691) מזכיר הרבי בתוך ההתוועדות בפנייה
מיוחדת לאנ"ש בארץ הקודש:

בנוגע למנהג הטוב שהונהג בשנים האחרונות
בארצנו הקדושה שמבקרים במשך חודש אלול
חודש הרחמים – את אלו שההשגחה העליונה

ב"ה,

סדר הלימוד על פי הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א ללמוד עם הילדים שי'
מסחנה "גן ישראל", בעת הפלה מנחה ביהוד עם כ"ק אדמו"ר שליט"א,
ביום ראשון, פרשת נצבים-וילך, י"ז אלול, ה'תשל"ה

In accordance with the instructions of the Lubavitcher Rebbe
the following is the lesson to be learned by the campers of Camp Gan-Israel
participating at the 'Mincha' with the Lubavitcher Rebbe שליט"א
on Sunday of weekly portion of Nitzayim-Vayelech, 17th Elul, 5735

You are standing this day all of you...

Rashi explains that "this day" means that just as this day exists so has the Almighty enlightened you and so will He enlighten you in the future.

Our sages (in the Yalkut Shimoni on this verse) say that it means that all of you are responsible for each other.

The Rebbe, the Tzemach Tzedek, explains (in his Or Hatorah, page 1, 207) that on Rosh Chodesh Elul the thirteen attributes of mercy are opened to support and to straighten up etc. (and because of this) you stand today in an upright manner etc., like a king stands firmly, and like it is written "For you have struggled with G-d and with men and you have prevailed."

Our sages instituted that the shofar should be sounded on Rosh Chodesh Elul (first day of the month Elul) every year. And throughout the whole month with the purpose to seriously arouse the Jewish Nation to repent...

... except Shabbos (Saturdays) and the day before Rosh Hashana. And to recite every morning and evening the psalm: "To David, G-d is my light and my salvation, whom shall I fear?", etc. And hope unto G-d.

אתם נצבים היום כולכם גו'
ופרש"י היום היום הזה הוא
קיים כו' כך האיר לכם וכך עתיד להאיר
לכם,
ודרו"ל (ילקוט שמעוני עה"פ) כולכם
עריבים זה בזה,
ופי"א אדמו"ר הצמח צדק (אור החורח
אר"ז) כי בר"ח אלול נפתחים יג"מ
להיות סומך וזקוף כו' (ועי"ז) אתם
נצבים היום בבחי' קומה זקופה כו'
ל" נצב סוף, ערפס"כ כי שריה עם אלקים
ועט אנשים וחובל,
חור אר"ח סי' תקפ"א:
... שתקינו חז"ל שיהו חוקעין בר"ח
אלול בכל שנה ושנה וכל החודש כדי
להזהיר ישראל שיעשו חשובה,
(והוסיף כ"ק אדמו"ר שליט"א):
- חוץ משבת וערב ר"ה, ואומרים בכל
יום בבוקר ובערב מזמורו לדוד הוי'
אורי וישעי ממי אירא גו' וקוה אל
הוי'.

סדר הלימוד' שהורה הרבי ללמוד עם ילדי 'גן ישראל' בי"ז באלול ה'תשל"ה

הלכות ומנהגי חב"ד

צורכי החג לכל הזקוקים לכך שלושים יום לפני החג, כדי שיוכלו להתכונן לזמן שמחתנו מתוך שמחה וטוב לבב, ועוד לפני זה – בנוגע לצורכי ראש־השנה, כלשון הכתוב "אכלו משמנים ושתו ממתקים ושלחו מנות לאין נכון לו"⁶.

כ"ק אדמו"ר הזקן הורה לכתוב בספר־תורה 'דכא' (בפרשתנו כג, ב), באל"ף לבסוף, ולא בה"א⁷. "זכר עמלק" בסוף פרשתנו (ובפרשת 'זכור') יש לקרוא בפעם הראשונה 'זכר' ובפעם השנייה 'זכר', בין בשביעי ובין במפמטיר⁸. מנהג נערים בכמה מקומות 'להכות' בקריאת שם 'עמלק', ונכון להימנע מזה⁹.

וראה גם סה"ש תשנ"א ח"ב עמ' 806.

□ 369 ואילך, וש"נ –

6

סה"ש תנש"א שם עמ' 808.

7 שו"ת שארית־יהודה יו"ד סי' טז, ושם, ש"ציווה להגיה ספר־תורה שהיתה תחילתה כתוב בה"א וציווה לכתוב באל"ף דווקא". וכן באג"ק אדמו"ר מהור"י צ"ח ט"ט עמ' תיט (שהורה לתקן זאת עוד לפני תיקון האותיות הנפסקות!). היום־יום, ז' באלול. ספר־המנהגים עמ' 32. לוח כולל־חב"ד. וראה בשו"ת דברי־נחמיה (דף נטג, הובאו בהוספות לשו"ע אדה"ו הוצאת תשכ"ח ואילך חלק ה' עמ' 1898). מכתבי הרבי בזה נקבצו ב'שערי הלכה ומנהג' יו"ד סי' קטז, וגם שם הורה להגיה. ואם יש ספק איך כתוב – יש לבדוק את הס"ת לפני הקריאה. אבל בדיעבד, כיוון שיש דעות אחרות, כתב בקצות־השלחן בבדי־השלחן סי' פז, שאין להחליף את ספר־התורה אם נמצא בקריאה שכתוב בה"א.

8 הוראת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו, ספר־המנהגים עמ' 31, ובאריכות שם עמ' 72. וראה 'התקשרות' גיליון כה עמ' 17 הערה 3. כמוכן שיש לדייק לקרוא את הטעם 'מונח' של תיבה זו בשתי הפעמים.

יש שצינו להוראת הרבי לקרה"ת גם לענין 'זכר' ביצירי או בסגול בשש זכירות. אבל אין זה שייך לנושא, ע"פ האמור באג"ק כרך יב ס"ע ג (במענה לשאלה מדוע אין מסיימים כמה פסוקים שם עד סופם) "דאין הכוונה לקריאת פסוק או פרשה, כ"א לזכירת ענין". ומה שנהג הרבי בעצמו לחזור תיבה זו (ותיבות אחרות, בכמה מקומות) בניקוד שונה, אולי אינו הוראה לרבים.

9 ראה בארוכה בזה בגיליון 'התקשרות' דש"פ תצא תשנ"ו, גיליון קט. וכבר כתבו כן בדורות שעברו, ראה ילקוט־יוסף – מועדים

* היות וסוף־זמן קידוש לבנה לכתחילה הוא "כל ליל שבת־קודש" זו, יש לזכור לקדש את הלבנה עד (כולל) יום חמישי בלילה אור ליום שישי. סוף זמן קידוש לבנה בדיעבד הוא במוצאי שבת־קודש בשעה 1:35.

* יש ללמוד בימים אלו 'דרושי חתונה' של רבותינו נשיאינו, ובפרט אלו שנאמרו בחתונת כ"ק אדמו"ר מהור"י צ"ח נ"ע¹ ("ג אלול תרנ"ז ואילך). יש לפרסם, שאלה שעורכים בימים אלו חתונות – יוסיפו עוד יותר בשמחה, וכן אחר־כך בשבעת ימי המשתה, ועל־דרך זה באלו שנמצאים בתוך שבעת ימי המשתה שלהם, ומה טוב – להוסיף גם במספר הסעודות. ובפרט במנהג ישראל ("כפי שהיה פעם הסדר בכל חתונה") לעשות סעודה לעניים, ודווקא שם היו מביאים מהמובחר².

שבת־קודש פרשת תצא יו"ד באלול

ביום זה – שלושים יום לפני חג הסוכות – מתחילין לדרוש בענייני החג⁴, ובזה נכלל במיוחד "לדרוש", היינו השתדלות יתרה (ובפרט בהתחלה והפתיחה דכל השלושים יום), בעניין השמחה ד'זמן שמחתנו'⁵, וכן להשתדל בנתינת

1 'התנועדות' תשמ"ט ח"ד עמ' 315. וראה גם ב'התנועדות' תשמ"ח ח"ד עמ' 264. המאמרים מנישואין אלו נדפסו בס' המאמרים תרנ"ז. המאמרים מנישואי כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו נדפסו בס' המאמרים – קונטרסים ח"א עמ' 31 ואילך, ובספר המאמרים תרפ"ט עמ' 71 ואילך.

2 ר"ד משיחת י"ד אלול תנש"א.

3 כן היא הכתיבה הנכונה של שם זה, וראה דברי הרבי המובאים בהערה 1 בלוח השבוע לפ' תבא הבעל"ט.

4 שו"ע אדה"ז סי' תכט ס"א.

5 וזאת נוסף על השמחה שבכל שבת "וביום שמחתכם – אלו השבתות" (ספרי בהעלותך י:), אף שעיקר עניינו של שבת הוא תענוג וקריאת לשבת עונג" – ספר־השיחות תשמ"ח ח"ב עמ' 625.

מנחה: מנהג הקוראים להגביה קולם בפסוק האחרון 'השקיפה' (קריאת מילת 'השקיפה' - מלעיל!)¹⁰.
פרקי אבות: פרקים א'ב'¹¹.

יום ראשון ט"ו באלול

התייסדות ישיבת תומכי תמימים (בשנת תרנ"ז). נכון להוסיף בימים ט"ו ר"ח אלול: בלימוד החסידות (ובפרט מהבעש"ט ואדמו"ר, אדמו"ר מהורש"ב נ"ע ובמיוחד של אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע) ובנוסף - לקבוע בהם בכל מקום האפשרי שיעורים חדשים (מלבד חיזוק הקיימים מכבר); בעבודת התפילה (הקשורה במיוחד לישיבה זו); בצדקה, כולל ברוחניות - להיות 'נרות להאיר'; לערוך התוועדות חסידית, 'ברוב עם הדרת מלך', בכל מקום שישנה בו ישיבת ת"ת; לפתוח בכל מקום המתאים סניף חדש לישיבה זו, ועוד¹².

יום רביעי ח"י באלול

מעט אשר נתפרסם¹³ אשר יום השמונה עשר בחודש אלול הוא יום ההולדת של הבעש"ט [בשנת נח"ת] ושל רבנו הזקן [בשנת קה"ת] - נהגו בכמה מקומות ובפרט בבתי כנסיות חב"ד לעשות אותו יום התוועדות, בסיפורי מעשי צדיקים, חיזוק בדרכי החסידים בכלל ואהבת ישראל בפרט, וקבלת החלטות בקביעות עיתים

(כרך ה) עמ' 259 ס"ה, משו"ת בן ימין ומהר"א פאלאג'י.

10) לוח כולל חב"ד, בקריאת שבת הבאה, ומצין לירושלמי מעשר שני פ"ה ה"ט, ולכאורה העניין שייך גם לקריאת שבת זו במנחה ושני וחמישי.

11) וכ"כ בלוח כולל חב"ד בפנים. בלוח החודש הנדפס שם בנפרד בהתחלת כל חודש, יש כמה שינויים בטעות מהאמור בגוף הלוח: א) בש"פ שמיני מתחילים פרקי אבות (ראה 'אוצר מנהגי חב"ד' עמ' רמו ושי"ג). ב) בשבת חזון אומרים פרקי אבות (ראה בלוח השבוע תתק"מ הערה 13 ושי"ג).

12) ע"פ 'התוועדות' תשמ"ט ח"ד עמ' 315 ואילך.

13) ובמקום אחר כתב הרבי: "שנים רבות היה עניין ח"י אלול ועניין ג' דסליחות בהעלם, ועכשיו ניתנה רשות לגלות" (אג"ק ח"ג עמ' תלב).

ללימוד התורה - הנגלה והנסתר¹⁴.
החשבון צדק הוא במיוחד ב"ב ימים אחרונים של חודש אלול, מח"י אלול עד סוף החודש, שכל יום מה"ב ימים הוא כנגד חודש אחד מי"ב חודשי השנה, יום לחודש יום לחודש (ח"י אלול - כנגד חודש תשרי, י"ט אלול - כנגד חודש מרחשוון, וכו')¹⁵.

עד שנת תשל"א היה הרבי מתוועד בח"י אלול כשהיה חל ביום השבת, ומשנת תשל"א ואילך התוועד ביום זה בכל שנה ושנה. בהתוועדות אלו היה הרבי אומר שיחות ומאמר דא"ח¹⁶.
במניין שהתפלל בו הרבי (אם לא היה חתן וכיו"ב), היו אומרים תחנון ביום זה¹⁷ (וראה בהערה).

כ"ק אדמו"ר מהורש"ב וכ"ק אדמו"ר מהוריי"צ - נ"ע - היו אומרים 'גוט יום טוב!' בח"י אלול¹⁸. פעם סיים הרבי את שיחת ח"י אלול: 'כ"ק מו"ח אדמו"ר אמר פעם¹⁹ בח"י אלול: 'גוט יום טוב!' (חג שמח), ואמר בעצמו: 'גוט יום טוב!'²⁰.

14) ספר השיחות תש"ג עמ' 177, 179. ספר השיחות תשמ"ח ח"ב עמ' 634 הערה 8.

15) לקוטי שיחות, כרך כד, עמ' 518.

16) 'אוצר מנהגי חב"ד', אלול-תשרי, עמ' כא.

17) בשנת תשמ"ט נשאל הרבי בדבר אמירת תחנון בח"י אלול, והשיב בכתב: "בעניינים התלויים ברגש - אין לשאול, כיון שזו הוכחה שאין רגש" ('אוצר מנהגי חב"ד' שם עמ' כב. והעיר שם, שכמובן אין הכוונה לרגש מוטעה שנוצר רק בעקבות קריאת המענה האמור).

והנה כ"ק אדמו"ר מהורש"ב הורה לכ"ק אדמו"ר מהוריי"צ שלא לומר תחנון ביום זה (ספר השיחות תש"ג עמ' 140. בתרגום ללה"ק עמ' קמד), אבל זו במפורש "הוראה ליחיד" ולא לרבים. וראה אודות ההנהגה בפועל אצל הרבי ב'אוצר מנהגי חב"ד' שם.

בדבר המסופר שם, שפעמים רבות הכה הרבי ב'סלח לנו', אף שהיה חתן ובשל כך לא אמרו תחנון (וי"א שאף אמר 'צדקתך' בשבת ח"י אלול למרות שהיה אז חתן), "א שהרבי לא מנע אמירת תחנון כיון שלא רצה לקבוע לרבים מנהג בזה מצידו, בדרך 'מלמעלה למטה', אלא שהדברים יבואו מתוך הרגש של הציבור, כלשון המענה. וע"ע (ראה 'התקשרות' גיליון תמא עמ' 15 ואילך).

18) ספר המנהגים עמ' 102.

19) בשנים תש"ב, תש"ג, תש"ה (נסמן ב'התוועדות' שבהערה הבאה).

20) 'תורת מנחם - התוועדות' תשי"ב ח"ג (ו) עמ' 173. ולהעיר מסה"ש תש"ג עמ' 142 שאמר ע"ז כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ 'חייב אדם לומר בלשון רבו'.

"לא מצאתי לגוף טוב משתיקה"

כל ימי גדלתי בין החכמים ולא מצאתי לגוף טוב משתיקה. ולא המדרש עיקר אלא המעשה. וכל המרבה דברים מביא חטא (פרק א משנה יז)

שלושת החלקים של המשנה מבארים את החיסרון של דיבור, והתנא מבאר את החיסרון בשלוש דרגות: תחילה הוא אומר שאין דבר טוב משתיקה. מזה משמע שיש עוד טוב לגוף, אפילו כמו שתיקה, אבל לא יותר טוב משתיקה. בהמשך הוא אומר, "ולא המדרש עיקר אלא המעשה", היינו, שדיבור – "מדרש" – הוא למטה ממעשה, ובמילא – גם משתיקה (שהרי מעשה אינו טוב משתיקה). ובחלק השלישית אומר יתרה מזו – לא זו בלבד שדיבור אינו עיקר, אלא יש לו עוד חסרון אמיתי – שהריבוי בזה מביא לידי חטא. בפשטות משמע (כמובא במפרשים), שבכבות הא' והג' מדובר בדיבור של דברי הרשות, והתנא מזהיר שיש להשתדל להמעיט בדיבור, כי "המרכה דברים מביא חטא", ולכן אין טוב יותר משתיקה; ואילו בבבא הב' מדובר בדיבור של מצווה ותורה, ועל זה אומר התנא, שהגם שיש בו צורך, לא זה העיקר, אלא התכלית היא – להביא את הדיבור במעשה בפועל. ולא מובן:

(א) מהו החילוק בין בבא הא' לבבא הג' – שבבבא הא' מבאר רק מעלת השתיקה, ובבבא הג' – גם אודות החיסרון של הדיבור?

(ב) בנוגע לכל דברי הרשות – הרי ממה נפשך: אם עושים אותם לשם שמים – הרי הם נעשים קדושה, ואם אינם לשם שמים – יש בהם לא רק החיסרון שיכולים להביא לידי איסור, אלא הם עצמם שלא כדבעי. וכן בדיבור: אם האדם מדבר בדברים הנוגעים לפרנסתו וכדומה, עניינים על-פי תורה – הרי הוא צריך לדבר בהם, וצריכים רק לדרוש ממנו לעשות זאת לשם שמים. ואם הוא דיבור שאין לאדם צורך בו, ויכול להתקיים גם בלעדיו – הרי דיבור זה לא רק "מביא חטא", אלא זה איסור: "ודיברת במ ולא בדברים אחרים?"
יש לבאר זאת:

לכל לראש נאמר "ולא מצאתי לגוף טוב משתיקה", גוף כפשוטו וגוף של העולם. העבודה ב'גוף' יכולה להיות בשני אופנים: (א) העולם תופס מקום אצלו, אבל העיקר הוא אלוקות (יחודא תתאה), גילוי בחינת הדיבור; או (ב) למעלה מהעולם לגמרי (יחודא עילאה). ועל זה אומר "לא מצאתי לגוף טוב משתיקה". יש זמנים שבהם עוקים לאופן הא' שבעבודה (ובפרט – בעלי עסק), ואז הרי זו היא עיקר העבודה. אבל בשביל הגוף, אין דבר טוב יותר משתיקה – ביטול הגוף.

אמנם, כל זה הוא בנוגע לטוב ובנוגע לגוף. אבל העיקר הוא – דירה בתחתונים, עולם העשייה, ועניין זה בא בעיקרו על-ידי עניינים של עשייה בפועל – "לא המדרש עיקר אלא המעשה", ובתורה – הרי זה גליא דתורה.

ומסיים, "וכל המרבה דברים מביא חטא": הגם שהמעשה הוא העיקר, מכל-מקום, אם הוא מרבה דברים (וגילוי), שעומד בתנועה של התפשטות כו' – מביא חטא, (מלשון) חסרון, שחסר בזה גילוי העצמות, ולכן מוכרח להיות הביטול שבא על-ידי עבודת התפלה, ובתורה – על-ידי לימוד פנימיות התורה.

(תורת מנחם כרך כה, עמ' 259,265)

פרשת תצא

כי תצא למלחמה (כא,י)

כ"ק אדמו"ר הצמח-צדק היה מייעץ לנערים המתחילים בעבודת התפילה להתבונן לפני התפילה בדרגות נעלות ביותר, שבכך יתבטל הרע ויוכלו להתפלל בכוונה. וכך היה אומר:
"כי תצא למלחמה" – כשיוצאים למלחמת היצר בעת התפילה, צריכים להתבונן בדרגה שהיא "על אויביך" לגמרי, שאין לרע קשר ואחיזה בה כלל.

(מפי השמועה)

על אויביך (כא,י)

כאשר תצא למלחמת היצר מתוך ביטחון שהקב"ה אכן עומד לימינך לעזור לך, הנה עצם היציאה, אפילו לפני שהמלחמה עצמה החלה, כבר תהיה באופן ד"על אויביך" – למעלה מהאוייב.

(לקוטי שיחות כרך ב, עמ' 697)

ושבית שביו (כא,י)

ביד האדם לא רק לנצח את היצר, אלא גם לקחתו בשבי, כלומר – לנצח את היצר בעזרת היצר עצמו. שכן תפקידו של היצר הוא לפתות את האדם לחטוא, והוא זריז במלאכתו זו כדי לעשות שליחות בוראו. מזה גופא יכול האדם ללמוד – להזדרז בקיום רצון הקב"ה ולא להישמע לפתווי היצר. זאת ועוד: מרצונו של היצר-הרע ניתן ללמוד מהו רצונו של היצר-הטוב.

(כתר-שם-טוב עמ' יז,נה)

* * *

"ושבית שביו" – תוכל להוציא מיד הקליפה דבר השבוי אצלה, כמבואר בתניא (פרק ז) ש"מי שהוא בזוללי בשר וסובאי יין למלאות תאוות גופו... יורד חיות הבשר והיין שבקרב ונכלל לפי שעה ברע גמור... עד אשר ישוב האדם ויחזור לעבודת ה'".

(לקוטי שיחות כרך ב, עמ' 697)

האחת אהובה והאחת שנואה... והיה הבן הבכור לשניאה (כא,טו)

אהובה – היינו נפש האלוקית.

שנואה – היינו נפש הבהמית.

"והיה הבן הבכור לשניאה" – לנפש הבהמית שורש נעלה יותר מלנפש האלוקית, בהתאם לכלל ש"כל הגבוה גבוה ביותר יורד למטה-מטה ביותר", נמצא שמבחינה זו הנפש הבהמית היא ה'בכור'.

(לקוטי תורה – דברים, עמ' לז)

והאם רובצת על האפרוחים (כב,ו)

ידוע ש'אם' רומז לבינה, ו'אפרוחים' – למידות אהבה ויראה. שכן ההתבוננות בגדולת ה' מולידה אהבת ה' ויראתו.

הרמזים לכך:

א) 'אפרח' בגימטרייה 'חסד גבורה' (אהבה ויראה). ב) האותיות א' ופ' של תיבת 'אפרח' הן ראשי תיבות אהבה ופחד. ג) בתיבת 'האפרוחים' ישנן האותיות יראה.

(לקוטי לוייצחק לתניא, עמ' לב)

כי תבנה בית חדש (כב,ח)

הרבי מהר"ש הלך פעם בלוויית אחד מחסידיו ברחוב, ובדרכם עברו ליד מקום שבו עסקו פועלים בהקמת בית. הרבי שם לב שפיסות עץ קטנות נפלו מידי הפועלים, מקצתן נפלו אל מתחת לבניין ונשארו שם, ומקצתן נפלו לצד הדרך, והעוברים והשבים ליקטו אותן לצורכי בישול והסקה. אמר הרבי:

הלוא תראה שהקיסמים שאותם מלקטים זוכים להתברר, שכן יהודים משתמשים בהם לבישול לכבוד שבת וכיוצא בזה; ואילו הקיסמים שנופלים מתחת לבניין אינם זוכים להתברר. זהו שנאמר "כי תבנה בית" – כשעוסקים בבניית בית, "חדש" – ראשית יבנות "חאפ די שפענער" (=תפוס את הפיסות הדקות)...

(מפי השמועה)

אשר קרך בדרך (כה,יח)

לשון קור וחום (רש"י)

פרשת עמלק נזכרת בתורה פעמיים – "ויבוא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים" (בשלח יז), ו"זכור את אשר עשה לך עמלק".

העמלק מרפידים משפיע על יהודי שלא להקפיד בקיום המצוות, "שרפו ידיהם מדברי תורה" (מכילתא), ואילו עמלק של פרשתנו מקרר אותו מכל דבר שבקדושה. לכן מציינו שבשבת פרשת זכור קוראים "זכור את אשר עשה לך עמלק", ולאחר מכן, בפורים, קוראים "ויבוא עמלק" (אף שלכאורה היה הסדר צריך להיות הפוך) וכאמור, כי תחילה מקרר עמלק את האדם מכל דבר שבקדושה, ועלידייך הוא מביאו למצב של רפו ידיהם מדברי תורה".

(ספר השיחות תש"ד עמ' 74)

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו

ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,

בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש